

ИЛЯ ИЛФ, ЕВГЕНИЙ ПЕТРОВ ГОРЯ, НО НЕ ИЗГАРЯМ

Превод от руски: Лиляна Минкова, Миряна Башева, 1979

chitanka.info

Спокойно и величаво живееше в апартамента си една стандартна предреволюционна бабичка. Вратата на апартамента беше тапицирана с кече и лъскава зелена мушама. На вратата имаше голяма метална плоча с герб и надпис „Горя, но не изгарям. Застраховано срещу пожар от д-во «Саламандер»“. Бабичката ужасно се боеше да не изгорят мебелите ѝ. Тя почиташе своите мебели.

В апартамента царуваше бюфетът — огромен дъбов бюфет със стъклени витрини, с островърхи кулички, с ниши и с барелефи — убит дивеч, гроздове и лилии. Цокълът на бюфета беше толкова масивен, че върху него спокойно можеше да се издигне конна статуя на някой Скобелев, да речем. Бюфетът приличаше на военен храм-паметник, от онези, които са били строени при кадетските корпуси и юнкерските училища и целият беше украсен с грапаво цветно стъкло. Бюфетът беше грандиозен и въпреки това полиците и чекмеджетата му бяха толкова малки, че побираха само сервиза за чай. Другите сервизи събираха прах върху покрива му, зад островърхите кулички.

Огромната маса беше застлана с празнична плюшена покривка с помпони по краищата. Изобщо в дома на бабичката всичко беше с помпони. Драперии с помпони, завеси с помпони, ниски табуретки с помпони. Разноцветните плюшени топчета подлудяваха котките. Те непрекъснато ги дебнеха, хващаха ги с нокти и ги люлееха. Масата беше също тъй величествена и безполезна, както и бюфетът. Край нея беше просто невъзможно да се седне. Непременно ще си удариш коленете в някакви остри дъбови украшения и смелчакът, който се опиташе да използва масата според прякото ѝ предназначение, незабавно отскачаше, разтривайки яростно с длан удареното място.

Имаше още една маса — малка, бамбукова — неустойчиво съоръжение, предназначено за семейния албум с дебели плюшени корици и медни закопчалки — огромни като резета на склад. Но достатъчно беше да се премести албумът само с милиметър вдясно или вляво от геометрическия център и равновесието се нарушаваше, а масичката политаше върху атлазената кушетка.

На бабичката много ѝ харесваше кушетката, най-вече заради красотата на формите, заради хармонията на линиите, тъй да се каже. Странна беше тази кушетка! За лежане не ставаше — беше много къса. Не ставаше и за седене. За това пречеха преди всичко хармонията на линиите и красотата на формите. Майсторите я бяха предназначили за

полулежане, без изобщо да вземат предвид, че такова небрежно-аристократично положение на тялото е възможно само в светските романи, но не и в действителността. Тъй че на кушетката се изтягаше обикновено котката, и то само в редките мигове, когато помпоните не се люлееха.

Навсякъде бяха наслагани високи, издължени и тесни вазички с дебела стъклена поставка. Те приличаха на човешка пищялна кост и побираха само по едно цвете. Цветята бяха книжни. По стените бяха окачени картинки от неизвестни самоуки акварелисти в рамки с формата на спасителни пояси, в рамки от мидички, от бамбукови пръчки или от багет, украсен с позлатени листенца. Нестабилните етажерки издържаха само комплекта порцеланови слонове — един от друг по-малки.

Странни бяха тези мебели! Те не само че не принасяха на човека полза, но дори го поставяха в подчинено, унижително положение. В изрязаните в дървото ръбчета, ъгли, барелефи и извивки те събираха страшно много прах и паяжини. Човек трябваше непрекъснато да се грижи за мебелите, да моли гостите да не сядат по тях. Освен това трябваше да ги застрахова от пожар. Иначе — току-виж — изгорели!

— За нищо на света няма да живея като баба си! — възкликваше някой от внуците, след като се удряше болезнено в голямата маса или прекатурваше малката. — Като порасна, ще си купя съвсем други мебели — удобни, семпли, а не такива боклуци — да изгорят дано!

И те наистина изгоряха. Случи се онова, от което бабата се боеше най-много.

През осемнадесета и деветнадесета и дори през двадесета година внукът се топлеше с бабините си мебели. С наслада отсичаше лъвските лапи на масата и ги хвърляше безгрижно в „циганската любов“. Най-много хвалеше бюфета-катедрала, който стигна за цяла зима. Всичко влезе в работа: и куличките, и върховете им, и разните там бекаси, и най-вече ужасно тежкият цокъл. В печката горяха бамбуковите масички, етажерките за седем слона, които уж носели щастие, глупавите лакирани полички, украсени с металопластика, и разните, други вехтории, които внукът наричаше за по-кратко „гаргара“ или „тюрлюгювеч“.

Оттогава минаха много години, внукът порасна, стана отначало млад, а после и не много млад човек, получи стая в нов блок и най-

сетне реши да си купи мебели, за каквито беше мечтал в детството си — удобни и семпли.

Той стоеше пред огромната, отрупана с мебели витрина на универсалния магазин на Мосторг, която трябваше да даде, изглежда, според замисъла на управителя, представа за идеална подредба в дома на благонамерен съветски гражданин.

Ако внукът не беше изгорил на времето собственоръчно бабините си мебели, щеше да помисли, че тъкмо тях са изложили във витрината на магазина.

Там властвуваше бюфетът, тромав бюфет с гравирани декадентски дамски профили, с грозни дръжчици и мизерни месингови украшения. Не беше лишен, разбира се, и от стъклени вратички, от ниши и колонки. А най-горе, там, докъдето човек не можеше да се пресегне, даже качен върху стол, беше сложено, кой знае защо, вълнообразно огледало, от тъй наречените сухарьовски огледала. Перпендикулярно на бюфета стоеше легло — сложно съоръжение от дебели металически тръби, твърде остроумно извити, боядисани така, че да имитират карелска бреза, и увенчани с никелирани топки. (Бабата щеше да е много доволна — тя толкова обичаше тия топки.)

Леглото беше покрито с юрган. Юрганът беше атлазен, розов, с цвят — бедро на уплашена нимфа. Той веднага превръщаше леглото, това сурово съоръжение от дефицитен метал, в някакво ложе на насладите.

Имаше и кушетка, на която да се излегнеш в аристократична поза. В това можеше да се съзре несъмнено особена грижа за купувача. Имаше и адвокатско канапе „отрада за дървеницата“, с безброй удобни цепнатинки и гънчици, с огъваща се поличка, върху която беше сложено (дан на времето) едно томче на Карл Маркс. Имаше и етажерка на кокоши крачка, и маса, под която беше невъзможно да си сместиш краката.

Да беше жива бабата, тя тутакси би се настанила с радостен писък да живее в тази витрина. Толкова хубаво и старорежимно беше там. Всичко си беше както преди. Ех, само Маркс! Впрочем Маркс можеше да се скрие в плюшени корици с медни закопчалки и да се показва на гостите вместо семейния албум.

— А пък това е Маркс! Вижте. Тука е още млад, даже без мустаци. А пък тук е на по-зряла възраст.

— Я виж ти, доста прилично се е обличал. Ами това старче кое е?

— Това е един негов познат. Казва се Енгелс.

— Добре изглежда. Много прилична външност.

И щеше да си тече зад московската витрина тихият, величествен живот на бабичката.

С поразителна упоритост работи нашата мебелна промишленост за вехтозаветната глупава бабичка! Пазарът с непостижима методичност се затрупва с мебели в този скучен, неопределен, педантичен стил, който може да се нарече банков ампир — тромави, неудобни и ужасно скъпи вещи.

От съществуващите на света хиляди модели гардероби дървопреработвателните предприятия са си харесали най-неугледния, тъй наречения „славянски гардероб“. Влизащите в магазините „съветски славяни“, а именно: древляни, лоляни, кривичи и драговичи, както и представителите на националните малцинства, съветските половци, печенегии, хазари и светлооките сибиряци, веднага тревожно питат:

— Ами други гардероби нямате ли?

— Други не правим! — отговаря равнодушно дървопреработвателният витяз. — Че що, лоши ли са? Модел „Хей, славяни“. И без друго ще го купите. Избор няма.

Избор наистина няма. Купувачът е принуден да обезобрази новия си апартамент с отвратителни мебели. Той купува недорасли паравани, които нищо не прикриват, но за сметка на това непрекъснато падат. Той откарва с каруца отвратително скринче с тенекиени дръжки, което още по пътя се разсъхва. Произвеждат се само канцеларски бюра — безумно потискащи, или пък съвсем мънички, дамски, пригодни най-вече за маникюристики. Обикновени полици за книги е невъзможно да намериш. Не се произвеждат. Но затова пък има полочки, предназначени за предмети, които трябва да украсяват вашия дом.

Впрочем ето ги и тези предмети на изкуството:

1. Гипсова статуетка „Къпеца се трактористка“ (по времето на бабата това нещо се наричаше „Утринна нега“).

2. Дебелобузесто немско пастирче, изпомацано с избеляващи бои. Гипс.

3. Къдрокос момък с хулиганска мутра свири на акордеон. Гипс.

4. Пепелник с фигурки:

а) ловец, стрелящ по патици;

б) тичащо куче;

в) конска муцуна.

5. Комплект за писане — могъщ агрегат, изработен от уралски камък, гранит, кристал, мед, никел и висококачествени стомани. Нарича се: „Ковачи сме и нашият дух е млад“. Най-хубавият подарък за началник, който си отива. Цена — 625 рубли и 75 копейки.

А когато се надигат плахи гласове на протест, началниците на дървопреработвателните тръстове и командущите статуетките и мастилниците надават диви вопли:

— Вие не познавате купувача! Вие не познавате условията на пазара. Пазарът го изисква!

Крещят, защото са свикнали да работят за стандартната предреволюционна бабичка, законодателка на бабешки вкусове и моди.

И по силата на тази безкрайно пошла инерция новият човек е принуден да живее сред новоизработените бабини мебели и украшения, стил „помпон“.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.